

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102801

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-12-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костюк Юлія Михайлівна

2. Kostiuk Yuliia Mykhailivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 10-12-2021

Спеціальність за освітою: «Українська мова і література»

Місце роботи здобувача: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 58.053.016

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, м. Тернопіль, Тернопільський р-н., Тернопільська обл., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.47, 19.21

Тема дисертації:

1. "Суспільно-політичний неолексикон української інтернеткомунікації у формально-семантичному та соціонормативному аспектах"
2. "New Socio-Political Vocabulary in Ukrainian Internet Communication: Formal, Semantic, and Socio-Normative Aspects"

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено суспільно-політичному неолексикону української інтернет-комунікації на синхронному зрізі 2014-2019 років. Виконано інтегральний аналіз семантичних, формальних і соціонормативних аспектів нових суспільно-політичних номінацій, з'ясовано особливості їх функціонування у мові інтернет-видань і соціальних мереж. Наукова новизна дисертаційної праці полягає в тому, що уперше в лінгвоукраїністиці вмотивовано необхідність аналізу суспільно-політичного неолексикону у період гібридної війни; увиразнено роль інтернет-комунікації як майданчика для апробації новотворів, неосемантів і

неозапозичень; реалізовано авторський алгоритм інтегрального аналізу суспільно-політичного неолексикону, що передбачає, з одного боку, урахування семантичних, формальних і соціонормативних ознак лексичних одиниць, а з іншого – специфіки сучасної інтернет-комунікації; доведено потужне функційне навантаження негативно оцінених суспільно-політичних одиниць, що слугують індикатором поляризації українського соціуму. Практична цінність роботи полягає в тому, що зібрані матеріали слугуватимуть поповненню й укладанню лексикографічних праць, уточненню критеріїв соціонормативної оцінки новотворів і запозичень, використанню автоматичних фільтрів для ідентифікації мови ворожнечі в інтернет-комунікації. У процесі дослідження узагальнено доробок українських та зарубіжних мовознавців у сфері лексикологічних досліджень політичної комунікації, виконаних у структурній і антропологічній парадигмах. З'ясовано особливості дискурсивного, когнітивного і риторичного підходів у політичній лінгвістиці, студій тоталітарної мови й політичної метафори. Визначено зміст і категорійні ознаки поняття «суспільно-політичний неолексикон». Охарактеризовано його статус у лексико-семантичній підсистемі мови, наявність ідеологічного компонента у семантичному наповненні, стилістичну стратифікацію, сферу функціонування й актуальність позначуваних понять. Окреслено специфіку вивчення інтернет-комунікації як гетерогенного явища під впливом соціальних, комунікативних і технічних параметрів онлайн- середовища, жанру і мовної особистості користувача. Проаналізовано інтернет- видання й соціальні мережі як два види мультижанрових платформ із різними принципами передавання інформації, де виявляються суперрізноманіття і мультимодальність мови комп'ютерно опосередкованого спілкування. Каталізатором негативних соціальних процесів в інтернет-комунікації виступають гібридна агресія, політика постправди, фейкові новини й інформаційні бульбашки. Розроблено алгоритм інтегрального дослідження суспільно-політичного неолексикону української інтернет-комунікації. Розв'язано низку етичних і методологічних проблем: потребу анонімізації цитувань ілюстративного матеріалу задля захисту персональних даних інтернет-користувачів; відсіювання мовного матеріалу, продукovanого ботами або тролерфемами; можливість залучення платформи Ooодіе Tгепбз для вивчення лексичних інновацій та їх варіантності. Виокремлено у складі сучасного суспільно-політичного неолексикону п'ять тематичних груп: «Суспільство. Держава», «Політика», «Право», «Економіка», «Військова справа». Вироблено багаторівневу модель семантичної стратифікації цього кластера: тематична група - тематична підгрупа - тематична мікрогрупа. З'ясовано, що у зв'язку з окупацією Криму, збройним конфліктом на Донбасі та загрозою повномасштабного воєнного вторгнення в інтернет-комунікації активізувалася лексика тематичної групи «Військова справа». Зроблено висновок, що інтегральний аналіз суспільно-політичного неолексикону дає змогу простежити реалізацію семантичних, формальних і соціонормативних ознак лексичних одиниць у сучасній інтернет-комунікації з урахуванням специфіки появи і функціонування новотворів, неосемантів і неозапозичень у суспільно-політичному контенті інтернет-видань і соціальних мереж. Семантична стратифікація, продуктивність словотворення і запозичення, а також функційне навантаження одиниць досліджуваного кластеру перебувають у тісному зв'язку з тенденціями суспільного життя, впливами нових технологій та реаліями гібридної війни. Зазначено, що узагальнення надаються до застосування у вивченні інших тематичних сегментів словникового складу, а також можуть стати підґрунтям для подальшого аналізу комунікативних практик українських користувачів соціальних мереж у контексті інформаційної агресії та гібридної війни. Ключові слова: лексикологія, стилістика, суспільно-політична лексика, неолексикон, неологізми, новотвори, неосеманти, неозапозичення, інтернет- комунікація, мова інтернет-видань, мова соціальних мереж, тематичні групи, суспільно-політичний контент, гібридна війна.

2. The dissertation is devoted to the new socio-political neolexicon in Ukrainian internet communication on the synchronous cut of 2014-2019. It conducts the integral analysis of semantic, formal and socio-normative aspects of the new socio-political nominations, and clarifies their functioning peculiarities in the language of online media and social networks. The thesis scientific relevance is due to the first attempt in Ukrainian linguistics to provide evidence for the necessity of socio-political neolexicon permanent analysis in terms of hybrid warfare; emphasize the role of internet- communication as a platform for proper neologisms, neosemantisms, and new loanwords trial; implement the author's socio-political neolexicon integrated analysis algorithm which allows to take into

account the semantic, formal, and socio-normative features of lexical units, on the one hand, and the modern internet-communication specifics, on the other hand; prove the powerful functional load of new socio-political units with negative evaluative components that serve as an indicator of the Ukrainian society polarization. The practical value of the work is that the collected materials will serve to supplement and compile lexicographical works, clarify the criteria for socio-normative assessment of innovations and borrowings, and help to identify hate speech in internet-communication. The first chapter generalizes the achievements of Ukrainian and foreign linguists in the field of political discourse lexicological research, performed in structural and anthropological paradigms. The author clarifies the peculiarities of discursive, cognitive and rhetorical approaches in political linguistics as well as totalitarian language and political metaphor studies. The content and categorical features of the concept socio-political neolexicon are determined through characteristics of its status in the language lexical-semantic subsystem, ideological component in units' semantics, stylistic stratification, functioning domain and denoted concepts relevance. The thesis outlines research specifics of internet communication being a heterogeneous phenomenon under the influence of social, communicative, and technical parameters in online environment as well as genre and user's language personality. Online media and social networks are two types of multi-genre platforms based on different principles of information transmission, however, they both reveal the language superdiversity and multimodality in computer mediated communication. Hybrid aggression, post-truth politics, fake news and information bubbles are the catalysts of negative social processes in the internet-communication. During developing integral analysis methodology for the new socio-political vocabulary in the Ukrainian internet communication, the author solves a number of ethical and methodological problems, i.e. the need to anonymize illustrative material in order to protect the internet users' personal data; screening-out of speech material produced by bots or troll farms; the possibility to use the Google Trends platform to study lexical innovations and their variation. The conclusions summarize that the integrated analysis of socio-political neolexicon allows to trace the semantic, formal and socio-normative features of lexical units in the modern Ukrainian internet communication taking into account the specifics of proper neologisms, neosemantisms, new loanwords appearance and functioning in socio-political content in online media and social networks. The trends of social life, influences of new technologies and realities of hybrid warfare are closely connected with the semantic stratification, productivity of word-formation and borrowing, and functional load of the units in the studied cluster. The generalizations are feasible for use in studies of other thematic segments in lexicon. Moreover, they can serve as a basis for further analysis of Ukrainian users' communicative practices in social networks in the context of information aggression and hybrid warfare. Key words: lexicology, stylistics, socio-political vocabulary, neolexicon, neologisms, proper neologisms, neosemantisms, new loanwords, internet-communication, language of online media, language of social networks, thematic groups, socio-political content, hybrid warfare.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Струганець Любов Василівна
2. Stryhanets Lubov Vasulivna

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костусяк Наталія Миколаївна
2. Kostusiak Nataliya Mykolayivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Каленюк Світлана Олександрівна
2. Kalenyuk Svitlana Olexandrivna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дребет Віктор Васильович

2. Drebet Viktor Vasyliovich

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дащенко Наталія Левківна

2. Dashchenko Nataliia Levkivna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Поплавська Наталія Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Поплавська Наталія Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.